

MÔN MĨ THUẬT
TUẦN 1 (TỪ 6/9/2021 ĐẾN 10/9/2021)

Các em ghi bài học

BÀI 1

Thường thức mỹ thuật

SƠ LƯỢC VỀ MĨ THUẬT THỜI TRẦN (1226-1400)

I/ Vài nét về bối cảnh xã hội:

- Sau khi thay nhà Lý và với 3 lần đánh thắng quân Nguyên-Mông -> tinh thần tự cường tự chủ dân tộc ngày càng cao -> đất nước giàu mạnh -> nền nghệ thuật phát triển.

II/ Vài nét về mỹ thuật thời Trần:

1. Kiến trúc:

- Kiến trúc cung đình: Tu bổ thành Thăng Long, xây dựng khu Cung điện Thiên Trường, lăng Trần Thủ Độ (Thái Bình), khu lăng mộ An Sinh (Quảng Ninh)

- Kiến trúc Phật giáo: Xây dựng nhiều ngôi chùa như: chùa ở núi Yên Tử, chùa Bối Khê (Hà Tây), tháp chùa Phổ Minh (Nam Định), tháp Bình Sơn (Vĩnh Phúc).....

2. Điều khắc và trang trí:

- Điều khắc và trang trí : tượng Phật, tượng quan hầu, Tượng Hổ (lăng Trần Thủ Độ), tượng Trâu, Ngựa (lăng Trần Hiến Tông)...

- Chạm khắc: Vũ nữ múa (bệ đá chùa Long Hoa, Thanh Hóa), Rồng (chùa Dâu, Bắc Ninh)..... Hình Rồng uốn khúc mạnh mẽ và mập mạp hơn Rồng thời Lý.

3. Đồ gốm:

- Thô và nặng hơn gốm thời Lý
- Xuất hiện gốm hoa nâu-hoa lam
- Họa tiết trang trí là hoa sen, hoa cúc cách điệu

III/ Đặc điểm mỹ thuật thời Trần:

- Có nét đẹp phóng khoáng khoáng khoắn, biểu hiện sức mạnh lòng tự hào và tự tôn dân tộc.

- Kế thừa tinh hoa mỹ thuật thời Lý nhưng dung dị, đơn hậu, chất phác hơn.

- Tiếp nhận nghệ thuật các nước láng giềng, bổ sung làm giàu nghệ thuật dân tộc.

Câu hỏi: các em có thể đọc tham khảo thêm SGK, sách báo, Internet để trả lời các câu hỏi dưới đây.

1- Hãy nêu một số nét về bối cảnh xã hội thời Trần?

2- Nêu vài nét về kiến trúc, điêu khắc, trang trí và đồ gốm thời Trần?

3- Đặc điểm của mỹ thuật thời Trần

-HẾT-

ĐỌC TÀI LIỆU THAM KHẢO (các em không ghi phần này)

Mỹ thuật Việt Nam đã phát triển qua bao thời kỳ. Mỗi thời kỳ đều có nét đặc trưng riêng, những bước phát triển mạnh mẽ trên cơ sở kế thừa, phát huy những giá trị văn hóa của các thời kỳ trước để lại, đồng thời sáng tạo nó phù hợp với chặng đường phát triển của mình. Trong đó mỹ thuật thời Trần được đánh giá là thời kỳ phát triển mạnh mẽ của mỹ thuật Việt Nam với những biến đổi lớn lao, nhiều thành tựu rực rỡ trong tất cả các lĩnh vực kiến trúc, điêu khắc, hội họa và nghệ thuật trang trí đồ gốm. Mỹ thuật thời kỳ này đã chứa đựng trong mình một bề dày văn hóa sâu sắc, có những đóng góp quan trọng trong kho tàng văn hóa truyền thống Việt Nam. Nhà Trần thay thế nhà Lý suy tàn trong sự phát triển đi lên của phong kiến Việt Nam. Ba lần chống quân Nguyên – Mông thắng lợi, bảo tồn giang sơn đã tạo nên một hào khí oai hùng cho dân tộc

Mỹ thuật thời Trần với đường nét phóng khoáng, khỏe khoắn hơn thời Lý. Bố cục có phần thưa thoáng đơn giản. Đề tài phong phú hơn thời Lý, đặc biệt là trên đồ gốm xuất hiện nhiều hình ảnh con thú. Có được điều này là nhờ sự giao lưu văn hóa rộng rãi và tinh thần thượng võ thời Trần phát triển mạnh qua ba cuộc kháng chiến chống quân Nguyên Mông.

Đặc điểm phong cách nghệ thuật thời Trần: mỹ thuật thời Trần với đường nét phóng khoáng, khỏe khoắn, giàu chất hiện thực hơn thời Lý. Bố cục có phần thưa thoáng đơn giản, cách tạo hình khỏe khoắn gần gũi với đời sống nhân dân lao động. Đề tài phong phú hơn thời Lý, đặc biệt là trên đồ gốm xuất hiện nhiều hình ảnh các con thú. Rõ ràng còn nhiều nét của thời Lý nhưng đầu đã có sừng, chân 4 móng, khúc cuộn ở thân doãng hơn. Có thể nói rằng, nghệ thuật kiến trúc, điêu khắc và hội họa thời Trần có bước tiến bộ, tinh xảo hơn so với thời Lý. Nếu phong cách mỹ thuật thời Lý bộc lộ rõ tính tư tưởng hoá, mẫu mực, đường nét mềm mại, nhịp nhàng, trau chuốt thì mỹ thuật thời Trần mang đậm nét hiện thực, sống động, đơn giản, có vẻ đẹp khỏe khoắn, phóng khoáng, biểu hiện được sức mạnh, lòng tự hào và tự tôn dân tộc. Mỹ thuật thời Trần phát triển trên cơ sở, nền móng đã có từ thời Lý. Tuy vậy do điều kiện, hoàn cảnh xã hội khác nhau dẫn đến quan niệm thẩm mỹ khác nhau. Nếu mỹ thuật thời Lý đi theo hướng cách điệu cao, đường nét trau chuốt, tỉ mỉ thì mỹ thuật thời Trần lại chuyển sang hướng hiện thực, cách tạo hình đơn giản, khái quát và khỏe khoắn hơn. Thời kỳ này nhiều công trình kiến trúc được xây dựng, về kiến trúc cung đình thì có tu bổ hoàng thành Thăng Long, xây dựng cung điện Thiên Trường và nhiều khu lăng mộ nổi tiếng. Về kiến trúc Phật giáo thì giai đoạn này nhiều chùa tháp cũng được xây dựng. Còn về lĩnh vực điêu khắc nổi bật nhất là các tượng tròn được tạc bằng đá, gỗ... tượng bệ rồng thì có hình dáng khỏe khoắn hơn rồng thời Lý. Chạm khắc gỗ cũng phát triển với những cảnh nhạc công, người chim, rồng và bệ hoa sen, còn đồ gốm thì xương gốm dày thô và nặng hơn so với thời Lý, gốm gia dụng phát triển mạnh, chế tác được gốm hoa nâu và gốm hoa lam, họa tiết trang trí sắc xảo hơn chú trọng với những họa tiết như hoa cúc, hoa sen... và được cách điệu.

Mỹ thuật thời kỳ này sẽ cho chúng ta thấy được giá trị cũng như phong cách nghệ thuật của ông cha ta bấy giờ. Qua đó còn nhận thức được tầm quan trọng của việc tìm hiểu cũng như giữ gìn, bảo tồn các giá trị văn hóa đó.